

Marcin Galas*

NOWA PRZESTRZEŃ W MIEŚCIE

THE NEW SPACE IN THE CITY

Silodam jawi się jako przykład projektu, w którym rozważania teoretyczne na temat budynku mieszkaniowego potraktowane zostały jako wyzwanie rzucone codzienności. Podobnie jak poprzednie projekty i realizacje biura MVRDV, tak i ten projekt stanowił rodzaj poszukiwań projektowych, prowokując lub przeciwstawiając się zasadom, które wydają się być w architekturze najbardziej oczywiste.

Słowa kluczowe: MVRDV, Silodam, miasto ogród

Silodam is the example of the project, in which theoretical deliberation on the building designed to live in becomes the challenge for the everyday life. Just like the previous projects and designs of MVRDV group, this one is the quest for being in contrary to the rules, that seem to be obvious in architecture.

Keywords: MVRDV, Silodam, Garden City

W tezach do tegorocznej Konferencji możemy przeczytać – *...znów nabiera szczególnego znaczenia dzieło architektoniczne odbierane przez społeczność jako rzecz wybitna, oryginalna, opisywana i dyskutowana, wyróżniająca się z otoczenia z racji uzyskanych walorów estetycznych lub prestiżowych* [1].

Zastanawiając się nad tematem tegorocznej Konferencji staramy się przypomnieć sobie budowlę z historii architektury, którym czas nadał bez wątpienia znaczenie dzieła. Budowlę, które w momencie powstania możemy określić jako samodzielne, twórcze, w jakimś stopniu niepowtarzalne, nie dające się sprowadzić do wzorców już znanych. Budowlę przeciwstawiającą się tradycji, wyznaczającą nowe

kierunki, wykorzystujące współczesne zdobycze techniki.

Kiedyś w połowie XX wieku takim budynkiem w architekturze mieszkaniowej z całą pewnością była Jednostka Marsylska. Dzieło Le Corbusiera „maszyna do mieszkania” – to dzieło, które autor stworzył na wzór samowystarczalnych transatlantyków. Budynek dryfując wśród zieleni, upodabnia się do maszyny poprzez standaryzację i uprzemysłowienie jego produkcji, dobre wyposażenie i łatwą obsługę.

Tak się składa, że równe pięćdziesiąt lat po oddaniu do użytku „maszyny do mieszkania”, czyli w 2002 roku, zrealizowany został w Amsterdamie budynek wielorodzinny, zaprojektowany przez grupę MVRDV. *Silos mieszkaniowy* – tak nazwali architekci

* Galas Marcin, mgr inż. arch., Politechnika Krakowska, Wydział Architektury, Instytut Projektowania Architektonicznego, Katedra Kompozycji Architektonicznej.

swój dom, w którym transponując ideę Le Corbusiera, program mieszkaniowy uzupełnili o funkcje publiczne i komercyjne. Patrząc na bryłę budynku mamy wrażenie, że obserwujemy imponującej wielkości statek zacumowany przy nabrzeżu portu. Bezwładna prostopadłościenna bryła o dość niezgrabnych proporcjach, wsparta na betonowych słupach, lekko unosi się nad taflą wody. Źródłem inspiracji autorów był kontener lub może raczej wiele kontenerów, poukładanych na nabrzeżu portu. Kontener potraktowany jako moduł, stał się ideą projektantów architektury, nazwaną przez nich *Vertical Garden City* [2]. Stał się on symbolem przekształcenia strefy industrialnej portu handlowego w dzielnicę mieszkaniową. Symbol ten potraktowany jest jak moduł przestrzennym, z którego zbudowana jest cała bryła. Moduł zaś, w zależności od ilości kondygnacji mieszkań, lub długości sekcji, zmienia swoją wielkość, co ma także wyraz w elewacji budynku. Wszystkie fasady bryły zaprojektowane zostały według tej samej zasady, według której architekci wykorzystując kolor, materiał wykończenia, rytm podziału okien, dążyli do stworzenia malarskiej kompozycji, przywołującej na myśl obrazy Mondriana. Obserwując elewacje budynku jesteśmy w stanie wyobrazić sobie przestrzenie mieszkań, korytarzy ukrytych

MVRDV, Amsterdam keja Westerdoksdijk, 2002
(Architektura&Biznes 1/2003, s. 27)

wewnątrz budynku. Dziesięciokondygnacyjna bryła unosi się nad wodą, ukrywając 157 kontenerów, lokali, różniących się wielkością i rozplanowaniem *silos pełen rozwiązań, zatrzęsienie typologii i ich kombinacji w przestrzeni* [3]. Architekci stworzyli prawdziwy „mieszkaniowy mix”, są w budynku więc mieszkania dwupoziomowe pomieszane z jedno-poziomowymi, a na ostatniej kondygnacji z tarasami atrium, umieszczonymi w centrum mieszkań. Teraz zamiast statków handlowych wply-

wających do portu „na parterze”, czyli w podcieniach Silodamu, parkują łodzie lokatorów. Z betonowego pomostu wysuniętego w głąb Kanału Het IJ, przy którym „zakotwiczył” budynek, za pomocą szklanych wind samochody mieszkańców dostają się w głąb kondygnacji podwodnej, do w pełni zautomatyzowanego garażu. Przed wschodnią część bryły, na poziomie pierwszej kondygnacji, wysuwa się taras wielkości (20 × 36 m), sprawiający wrażenie nietypowego placu miejskiego, z trzech stron otoczonego wodą.

W budynku o długości 130 metrów, komunikację pionową stanowią trzy trzony klatek schodowych i wind, połączonych ze sobą różnokolorowymi korytarzami lub galeriami, za pomocą których dostajemy się do mieszkań. Identyfikację przestrzeni w labiryncie korytarzy projektanci ułatwili stosując wzornik kolorów. Zastosowane rozwiązania projektowe przywołują skojarzenia z wcześniej zrealizowanych przez

autorów budynków i wydają się być twórczą interpretacją, pomocną przy projektowaniu, stanowiącą typologie odniesień i wzorców.

Podobnie jak poprzednie projekty i realizacje biura MVRDV, tak i ten projekt stanowił rodzaj poszukiwań projektowych, prowokując lub przeciwstawiając się zasadom, które wydają się być w architekturze najbardziej oczywiste. Powstała forma budynku wywodzi się z pozornie absurdalnych założeń – zestawienia elementów „kontenerów”, z idei. W projekcie *Silodam* ideę, można potraktować jak obraz zapisanych myśli, a budynek jak realne odwzorowanie tego obrazu. *Stąd też pozornie zwyczajne, a może nawet niewdzięczne tematy przeobrażały się w swoistą przygodę, w wyzwanie rzucone codzienności, a wreszcie w architektoniczny spektakl, gigantyczne widowisko dostępne bez biletów i rezerwacji* [4].

PRZYPISY

- [1] *Definiowanie Przestrzeni Architektonicznej – Dzieło architektoniczne w przestrzeni współczesnego miasta*, Tezy do programu konferencji, Kraków 2008.
 [2] P. Jodidio, *Architecture NOW*, Köln 2001, s. 418.
 [3] K. Gałązewska, *To nie statek*, *Architektura&Biznes* 1/2003, s. 30.
 [4] *Ibidem*.

BIBLIOGRAFIA

- P. Jodidio, *Architecture NOW*, Köln 2001.
 K. Gałązewska, *To nie statek*, *Architektura&Biznes*, 1/2003.
 J. Mozas, *DensidadDensity*, a+t ediciones 2006.
 H. French, *Key Urban Housing of the Twentieth Century*, London 2008.